

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Haud multum interesse in peccatis libidinis, an monachus, an clericus
peccet cap. xxii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

Mat. 25

tonabit, dicens **ITE MALEDICTI IN
IGNEM ÆTERNVM.** qui paratus est dia-
bolo, & angelis eius. Quis tam ferrei quoque pectoris,
quem sententia hæc & iudicium istud non terreat? Quis
tam alienus à Christiana pietate, qui hæc non credat,
atque expectet futura? Quid in causa ergo quod ista non
cogitas? non attendis? non paues? Certe aut saxeus
es, & nihil sentis aut exlex, & nihil credis. Nam quis
cunque non timet hæc, profecto non credit futurum
esse iudicium, quod si crederet, aliis sane operibus sese
ad id pararet, quam istis, quæ uidemus nunc a multis
ex nostratibus fieri. Verum haud procul abest, quum
uel inuitus, non iam uerbis amplius, & scriptis, sed re-
bus ipsis id esse uerum credas: edoctus passione ipsa
pœnarum, quibus iusto Dei iudicio subiiciendi sunt
omnes iniqui. Ah miser quanto tu eo iudicio conuincis
fuisse Esau stultior, qui pro uilissima esca ciceris
cessit fratri sua primogeniti iura: quum, & tu pro tantillo
uoluptatis bolo, perdidideris regnum cœlorum. O
flendam, & lamentandam eorum stultitiam, o uelana
capita, o pectora cœca, o mentes cemeris (ut aiunt)
tenebris inuolutas: qui hæc non uiderint, non atten-
dunt, non considerant. Audi quid de his ipsis rebus
Ioannes Apostolus in Apocalypsi testetur, Quantum
glorificauit se, & in delictis fuit, tantum date ei tormen-
tum, & iuctum. Aut illud Esaiæ. Detracta est ad in-
feros superbia tua, concidit cadauer tuum, subter te ster-
netur tineæ, & operimentum tuum erunt uermes. Quæ
tunc illis plane melius fuisset, latuisse obscuris, & sub
modio, quam super candelabrum constitutis, pro luce
& splendore populis fumum tantummodo, & tenebras
induxisse.

Apoc. 18

Esa. 14.

Haud multum interesse in peccatis libidinis an mona-
chus, an clericus peccet. Cap. XXII.

Arelidit q
fese cla
chorum
quiete a
huc in iu
uideant
omnibu
enim del
hi ut imp
do post
tabrum
dentius
multum
tum mul
asidua,
mum in
quamqu
fornicati
cus occa
candi, ni
nentur: a
est de cle
uidetur e
sunt præ
citiæ, reg
nō tantu
oporteat
re: q̄ qdē
est arctius
cādi inter
quatenus
cet minus

AT qui modo ne forte quæ diximus uideantur de sæcularibus tantum clericis dicta, et non de his etiam qui damnatis publice sæculi moribus relictisq; parentibus ac domo & cognatis, abdidere sese claustris, ut in congregatione, et conuentu monachorum communi uictu extra tumultum pacifice & quiete ætatem agerent: adducamus hos ipsos quoque huc in iudicium: quando pleriq; eorum et si profiteri uideantur sanctiorem uitam, efficiantur tamen interdum omnibus tam clericis, quam laicis turpiores. Quæ enim defensione, quibusue argutiis tueri sese possunt hi ut improbißimi omnium non habeantur sint, si quando post tantam abdicationem reuersi rursus ad uoluptatum luti, depræhendantur In omni foeditate impudentius quam ceteri uolutari? In officio continendi multum laboris ac difficultatis sæcularibus clericis affertur mulierum frequentia, tum hominum, sæcularium assidua, atque necessaria conuersatio: quod potissimum in excusationem fragilitatis solent ipsi adducere, quamquam nihil horum illos propterea à turpitudine fornicationis excuset. At his nulla ferme datur extrinsecus occasio peccati: nulla uel rara opportunitas fornicandi, nisi quam solicite, et longo studio, ac labore uentur: attamen dicere de his amplius quam dictum est de clericis, & sacerdotibus in communi mihi non uidetur expedire. Non enim diuersa ullo iure censenda sunt præmia seruata castitatis aut supplicia uiolata pudicitia, regulariũ, & sæculariũ clericorum, qñ quidẽ utrosq; nõ tantũ impolluto corpore, sed & mēte incorrupta esse oporteat, atq; ab ipsa uenere tā ope, q̃ desiderio cõtineat: qđ interdũ tanto apeti solet ardētius q̃to eius usus est arctius interdictus. Nā sæpe quo magis facultas peccandi intercipitur, eo magis animus malis desiderijs irritat quatenus plerunq; contingat, ut cui peccare licet, peccet minus, elanguescatque libidinis impetus licentia. Ha

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

bet siquidem hanc naturam humanum ingenium, ut ferè
ad ea quisque ardentius feratur, quæ fuerint interdita:
contra uero moueatur ad data, & cõcessa tepidius. Quæ
obrem, horum continentiam & incontinentiam æquo
iure uel laudandam, uel damnandã censemus nobiscum
etiam si tutiori loco degant: q̄ seculares, nec tanta habe
ant occasionem neque opportunitatem peccandi. Mens
nanque humana, ubicunque corpore existat carnalibus
insultibus carere non potest: q̄ et Apostolus affirmat di
cens, Caro concupiscit aduersus spiritum, spiritus autem
aduersus carnem. Hæc enim inuicem aduersantur sibi, ut
non quæcunque uultis, illa faciatis. In hoc ergo confli
ctu constituta est humanæ mentis captiuitas, pariter & tri
umphus. Quare nihilo plus est in cõspectu, ac frequẽtia
fœminarũ, q̄ in solitudine, aut in consortio uirorum incor
rupta mente cõsistere atque pari laude censendum est in
tegritatem castimoniam animo, sicut & corpore custodire.
Cõtinẽtia. n. de qua hic loq̄mur, nõ tm̄ e nõ coire uolup
tuose, sed nec e carnis motib⁹ assentiri libidinose: in quo
sane facilis est unicuique ex æquo lapsus: siue is in frequẽ
tia, siue in solitudine maneat. Non enim pudicitiam ratio
ei constare ullo modo potest, qui sit animo impudicus:
quoniam (ut dixi) castitas non tam corporis, quàm me
tis integritate pensatur: nec ferè opere ipso magis, quàm
consensu, & deliberatione uiolatur. Extat memorabile
beati Basilii cæsariensis episcopi dictum. Mulierem igno
ro, et uirgo non sum. Existimauit homo castissimus uir
ginitatem non tam abstinentia libidinis, quàm mentis in
tegritate compensanda esse quando nec corpus ipsum,
ut Lucia uirgo dicebat, corrumpi potest, nisi de consensu
mentis. Et quis potest dicere mundum est cor meum, ut
in diuinis literis legitur. Oportet ergo si uolumus intel
gritatis fastigium attingere, eleuare nos supra corpus, &
mentẽ nostram omni prorsus sorde purgare: et quanto
facilius, & pronius est in eo delinquere, tanto maiorem

Gal. 5.

custo
dis late
pharisi
cens: V
datis q
ni estis
us quoc
est mu
nus tan
& ideo
suscitat
sentitu
tur extr
postre
tio etia
pressus
placet,
qui ne
petuo
post pe
compl
uificatu
re pot
ergo in
est, qui
hachis
est cur
brico,
nos, &
tuentu
consta
quam
diuide
tibus i

custodiam, diligentiamq; adhibere, ne quid in imo cor-
 dis lateat fœditatis, et ne forte habeamur de numero *Prou. 20.*
 pharisæorum, quos dominus in euangelio increpauit di-
 cens: Vah uobis scribæ & pharisæi hypocritæ, qui mun-
 datis quod foris est calicis, & paropsidis, intus autem ple-
 ni estis rapina & immunditia. Pharisæe cœce mûda pri-
 us quod intus est calicis, & paropsidis, ut fiat quod foris
 est mundum. Tres differentias peccati ponit, D. Augusti-
 nus tanq̃ tres mortes, in corde, in facto, in consuetudine, *Mat. 23.*
 & ideo tria genera mortuorum in euangelio a domino
 suscitata memorari. Primum in domo suscitatur is, qui af-
 sentitur peccato in corde, sed opere non deliquit: suscita-
 tur extra portam is, qui ad effectum produxit assensum:
 postremo in sepulchro fœtidus is qui post peccatum, ul-
 timo etiam malæ cōsuetudinis, quasi sepulchri mole com-
 pressus, & uelut alligatus diutius iacet. Addas modo si
 placet, & diuitem illum purpuratum quartū defunctum,
 qui nequaquam legitur suscitatus, sed apud inferos per
 petuo incendio damnatus per quem significatur ille, qui
 post peccatum nunquam respicit: sed in suo sibi delicto
 complacens peccata peccatis accumulât is nunquam ui-
 uificatur, nec ullo munere amplius adiuuari aut resurge-
 re pōt destitutus à gratia et obstinatus in peccato. Virtus
 ergo integræ, illibatæq; castitatis illis duntaxat tribuenda
 est, qui & corpore, & mēte casti perdurant: in quo & mo-
 nachis, & clericis negociū par est. Quam ob rem non
 est cur hos, uel illos inuicem separemus quasi illi in lu-
 brico, & hi in prærupto uersentur. Mihi namque par ho-
 nos, & æqualis uirtus esse uidetur, & eorum, qui fortiter
 tuentur mœnia repugnando: & eorum, qui obsidionem
 constanter substinēt tolerando, vnde legimus prædam,
 quam de Malechitarum manibus Dauid redemerat, sic
 diuidendam mandasse, ut æqua pars esset, & descenden-
 tibus in prælium, & remanentibus ad sarcinas.